

Na Štajerskem in Koroškem leži stvar tako-le:

pod 2 ha od 2 do 100 ha čez 100 ha
število posestev

Štajersko	83.571	99.042	1613
Koroško	12.923	24.894	1095

Te številke dokazujojo, da pri nas še gospodari mala in srednja kmetija in da bi torej mali kmet od pametne gospodarske politike največ dobička imel. Še bolj dokazujojo to številke v kmetijstvu in gozdarstvo oslužbenih oseb. Teh oseb je 9.070.668 in se razdelijo tako-le:

Posestniki	3.424.016
Družinski člani	4.389.405
Uradniki	12.284
Nadzorniki	57.657
Posli	942.756
Hlapci	244.540

Velikanski pomen kmeta tiči v teh številkah. Čas je, da se pričenja v državi kmeta vpoštovati.

Nismo še črni! Posl. Lecher je izračunal, da je bila pri zadnjih volitvah na Avstrijskem večina volilcev naprednega mišljenja. Skupno je bilo namreč izvoljenih 189 klerikalnih poslancev vseh narodov z 1.357.000 glasovi. Na drugi strani pa je bilo volenih 239 naprednih ali slobodomislenih poslancev z 1.860.000 glasovi. Ker moramo k neklerikalnim poslanci tudi socialne demokrate računati, katerih je bilo volenih 86 z 1.050.000 glasovi, zato lahko trdimo, da je bilo oddanih čez 1 1/4 milijona glasov v več za napredne poslance nego za črnuhe.

Položaj na Ogrskem postaja zopet vedenje resnejši. Košutova gospoda bode zapeljala državni voz v največje blato. Bivši ministerski predsednik Banffy je dejal zadnjic v Szegedingu: „Politični položaj na Ogrskem je danes veliko težavnnejši nego l. 1848. Mi stojimo pred politično gospodarsko in družbeno katastrofo. In naša vlada nima moči, ki bi bile primerne tej nevarnosti“. — No, vsa politična modrost Koštanjancev ne pomaga ničesar. Zato pa naj pazimo Avstrijanci, da ne bi ogrska nevarnost i naša postala.

Madžaroni postajajo vedno prediznejši. V zadnjem času so prišli v ojstri prepir s hrvatskimi poslanci. Košutovci hočejo Hrvate pogoltiti. Ti se pa branijo. V parlamentu so delali hrvatski poslanci obstrukcijo. Vlada je postavila novega bana, kateri je pri Hrvatih splošno nepriljubljen. Na Hrvatskem so se zgodile velike demonstracije in pričakovali so še večje. Zdsj pa so povedali Madžaroni svetu še nekaj novega. Po berolinski pogodbi se je pooblastilo Avstrijo, da položi svojo roko na Boznijo in Hercegovino. Zdaj je vtaknila Avstrija svoj denar v te zanemarjene pokrajine ter jih odprla kulturi in — gospod Košut pravi nakrat, da sta Bozna in Hercegovina pravzaprav „ogrske“ pokrajine. Vse kar je prav, ali čas bi bil, da se požene enkrat to Košutovo prevzetno bando v kozji rog!

Dopisi.

Brežice na Savi. (Učitelj Zupan na „Kranckenurlaubu“). Kakor splošno znano, dobil je učitelj na tukajšnji utrakovistični šoli g. Zupan bolniški odpust do počitnic. Reklo se je, da ima naduho. Ali tako huda menda ni ta njegova bolezen, da bi učitelj ne mogel svoje službe opravljati, ker se vozi s kalesom pridno okoli, kar je prav čudno za nadušljivega človeka. Ker je najemnik kranjske kopelji Čadež, se pelje vsak dan tja, da nadzoruje zgradbo. Za to delo je dosti zdar, za šolo pa ne. V klubu svojih naduh se je udeležil Zupan tudi prvaških slavnosti v Pragi. Vprašamo tedaj c. k. deželnih šolskih svet v Gradcu, jeli je temu znano, da ima učitelj Zupan postranski posel kot najemnik kopelji in da porabi začasni odpust za pospešitev svojega privatnega podjetja ter za udeležitev pri prvaško-hujskajočih veselicah?

Več očetov.

Poličane. Dragi „koštrun-birt“ in Pišekov agitator France Gajšek! Podpisani obžalujem tvojo smolo, v katero te je zakopala božja previdnost. Zvedli smo po naprednih listih, kako „lepe kšefte“ znaš delati z mrhovino. Prosimo te, da pripraviš tudi za letosno Ciril- in Metodovo slavnost obilno prav finih, pristnih klobasic in nekaj šniceljnov, da bode tvojim gospodom, zlasti častiti duhovščini, prav dobro teknilo. — Tvoj

prijatelj. — Opomba od več poličanskih mož: Poličanski g. župnik zdaj lahko razvidi, da ima med svojimi ovčicami tudi enega predzrtega „koštruna.“ Ali padel je v veliko lužo, iz katere je težka rešitev. Ne bode mu pomagalo, da se bori s svojimi dolgimi zvitimi rogovimi, ker bodo kmalu „obščanici“.

Sv. Trojica v Slov. gor. V pondelek dne 1. t. m. so se pri nas vršile občinske volitve in so klerikalni podrepniki napeli vse sile da bi zmagali. Pa o joj! Akoravno so strastno agitirali in skoraj noč in dan pooblastila lovili, vendar jim nič ni pomagalo. Naprosili so si tudi Habjančiča po domače Strah, iz Gornjega Porčica, kateri je že kot agitator znan in se tudi pri vsaki priliki baha z svojim znanjem postav; mož ima skoraj pri vsaki pravdi in volitvi svojo dolgo brado zraven valed česar ga že imajo za „dohtarja“, akoravno ima skoraj povsod smolo. Z njim je prišel tudi njegov svetovalec Bračko, da bi nazadnjakom pomagala. Ta dva sta tudi cele dni glasove lovili, kolikor sta mogla in še celo pooblastila seboj prinesla. Vendar pa je tudi njima pomoč bila preslab. Tudi Antonjevški kaplan Lasbacher je agitiral in volilcem dopisoval, da bi se moral pri Bračču v Spodnji Senarski zbirati in pod njegovo komando voliti (imamo take pisme vzkrožka:) Tako vmešavanje je postavno prepovedano in Lasbacherju se zna kaj pripetiti. Dvakrat se je pri Antonu oznanilo, da je volitev v Senarski; Tudi zborovanje so imeli pod Lasbacherjovo komando, vendar je večina Antonjevških volilcev stala na strani naprednjakov in se ni dala od političnega kaplana zmotiti. Še celo žene so pooblastila lovile za svoje može in se je pri tej priliki neka žena iz Spod. Senarske, katera je že imela v mislih svojega moža za predstojnika, sama sebe pa za pravega komandanta, hudo opekla. Hotela je pooblastilo od neke vdove imeti, ali ta jo je prav pošteno oštela in ji duri pokazala. Govorili so okoli: „zmaga je naša“ in „sijajna“ ter so si tudi topiče in smodnik pripravili, da bi streljali. Ali spodeleto jim je in se je njih klic „Zmaga je naša“ v „Zguba je naša“ spremenil. Prav klavorno in pobito so se od volišča pobirali, ker so v vseh treh razredih popolnoma propali. Pokazalo se je pri tej priliki, da se možje zavedajo in se ne dajo več od Borarda, Lasbacherja, Habjančiča in farščkih podrepnikov za nos voditi, ter so stali kakor skala in volili odbornike, do katerih imajo zaupanje. Toraj vsa hvala in čast naprednim volilcem in ne dajte se tudi pri drugih enakih prilikah od podrepnikov motiti! Živel!

Sv. Bolfeng v. g. (Župnik Ilešič pod varnim ključem.). Bodil nam pozdravljen, Atila II., šiba božja za malopridente farje, za slabe občinske predstojnike in največji strah za od popov zapeljane tercijalke! — Že parkrat je „Stajerc“ pisal nekoliko tehnih besed radi obnazanje bolfenškega župnika Ilešiča. Ljudje pa temu niso verjeli, tamveč so rekli, da je bila to laž. Uganjaj je dejanja, katerih beli papir v tiskarni ne sprejme, ker črnilo zaradi bohujšanja svojoj dolžnosti odpove. Mož je počenjal šolskim dekletcam dajati najprve lepe pildeke, potem denar; ko so mu bili nekateri že popolnoma vdane, kupil je približno petim tudi lepe ženske urice. Ženi Balazovega Lojzeka pa je špendiral za godovno krasno stensko uro, pa ne vemo zakaj. Že pred tremi leti so se delavke na njive govorile, ko so koruzo rezale, da sta ženka in župnik — prijatelja. No, v petek večer ob 9. uri se je pripeljal iz Ptuja sodnijski sluga na bicikelju z poveljem, da se mora župnik na mestu brez obtvavljenja k. c. k. sodniji v Ptuj odpeljati. Župnik je moral vbogati. Peljal ga je sosed krčmar Horvat, na največjo žalost vseh tercijalk. Kaj bodo k temu sodniki rekli, to še doživimo, ako nam Bog to dopusti, ki se je naveličal tega ravnanja z deco... .

Sv. Peter, Medvedovo selo. V zadnjem času je našim klerikalčkem greben tako zrasel, da bi bilo dobro, da ga dragi „Stajerc“ s tvojimi škarji malo prištucaš. Tako se je na povelje cerkvenega ključarja (velika oseba) stavil slavolok v pozdrav novega župnika, les pa se je že v prvi bližini hosti nekega revnega kočarja brez vsega vprašanja vzpel — seveda se je pozneje glijalo, in se mu od klerikalne strani prigovarjalo, da naj te smreke cerkvi daruje, pa ne

vemo kaj ima cerkev s tem; za navadno tati bi bila stroga kazen najboljši odgovor. Na Cakov večer pa si je mladi Verk, gospod František, spodupal na tujem svetu in v bližini večih sloopij z slavnatimi strehami vkljub vedno dajočem vetru napraviti velikanski kres z mličnimi paganskimi burkami, pri katerih so nismo služile — senene vile. Brez dovoljenja v našem košeninem kres napraviti in na ta način se veliko košnje na tujem pokratiti, več poslopij nepotrebitno v nevarščino postaviti, to se prav čast in slava našim slovenskim apostolom. Nam je vse eno, se li pripravi kres v prosti sv. Janeza Kresnika, ali kakor ta nezreli politični, na čast „sv. Šturmku“ (pride god v proči hodonji koledar sv. Mohorja) ali pa v čest slov. apostolov; imeti mora prizetitelj prav do istega sveta in ne sme biti nikake nevšečne. Ožabni fantek pa si zna nasledke za svoje neotesano obnašanje sam pripisati. Plačil gotov tudi njegov oče ni posebno vesel, kajti letoski slava letina se tudi gospoda Verka ni moglaogniti. Franček nucaj pamet!

Sv. Jakob v Slov. gor. Zelo nas je vesel predragi „Štajerc“, da si zadnjič našega mlečnega kaplana Rabuzeka spet malo pokratil, ker ta zegan fant je bil tvoje krtace res nismo potreben. Ta dan je bilo pri sv. Jakobu živahnno. — Vsi mladi in stari, biteli so k miročnikom „Štajercu“, nai se jim dovoli, predvsem — Krtaca je bila sicer precej ojčica, a za Rabuzekovega Jakeca še mnogo premehšča, ker to besno kaplanče že spet blati vsega sploščevanja vredne može, po umazanih klerikalnih cunjah. Jaka, ali se še spominjaš na pretedčimo? Kam pa si hodil se pogrevati, ko nismo denarca, da bi si kupil drv? Kdo ti je pa kupil drva, da te ni bilo od mraza konec? Ali se spominjati, kdo ti je posodil denar, da ti je bilo sploh mogoče plačati delavce, kateri so rigolali? Ali si se temu dobrtniku že zahrail? Gotovo samo s tem, da ga napadaš po tvojih cunjah na neznenos način. Ali se tako ravnajo božjemu namestniku pristoja? Tudi Rabuzek podrepnik in agent „Kapinov Anza“ že vedno prosi, da bi ga „Stajerc“ malo pokratil. Tega čevljarčeka, kateremu je Rabuzek že tukaj nekaj „žegnov“ podelil, bi bilo tudi veliko boljši, da bi ostal doma pri svojih kopitačih, kakor pa da agitira ob času volitve po občini in pomaga Rabuzeku blatiti naše poštenjake, klerikalnih cunjah. Svetujemo Ti, da postanem miren, ker drugače se Ti zna slična gojiti, kakor tvojemu „komandantru“! Kapunovemu varišu „iz Hobele“ tudi svetujemo, da se manj brzda ...

Iz Sobote-Mute in Olimja. Ker bivši župnik Jože Kotnik v Soboti in Muti in sedaj v Olimju svojo neprestano ošabnost in prednost v vseh višji meri kaže, zlasti proti učiteljem, se mu sime več prizanesti, sicer mu greben previša zraste! Ta Jože Kotnik je v Soboti nad Muro celo na koroški meji s tamošnjim šolovojem Anton Remšnikom in njegovo soprogo, takole kakor mačka z mišjo. Iz priznico je napadal učitelja, ki je bil kot orglavec na krov takoj surovo, da je potem cela fara župnika v vražila, in moral se je od tamkaj spraviti. Učitelj in njegova soproga sta bila vzor potrebnosti, zato sta si proti razburjenem petedim edino z jokanjem in pomagala. Ko pa je prišel zopet k njima sta morala vse požreti in poslati, kajti on je bil „gospod“, ona dva pa niso gojova podložna in sužnja! — Pa kaj hitro ne je zopet brez vsakega najmanjšega vzroka vseki arditimi očmi hudo gledati in iskati po voda, kje bi se kregal in, če drugači in nismo zahtevali je v šoli in cerkvi slovenski jaziki, kar pa ni več mogoče, ker je že najmanjši let tamkaj vse nemški, izvzemši nekaj prislužabnih. Ako hoče tu med Slovenci živeti, kaj pa sili med Nemce, potem pa tamkaj živeti? Ravnotakso je kasneje na Muti zasedel, je v priči vseh učencev od oltarja vse udarjal napadal! Konečno se je s tamošnjimi župnikom in tržani na neki njivi zaradi meje sprl, in je tako kakor nočna svetilka pri vlagu na ležnici z velikimi očmi rudeče gledal, sreča gospodje nekaj kazali in rekli: mar nas boste živje požreti? Sedaj mu ni drugega ostalo, kaj kaj zopet kopita pobrati in se s pomočjo ut

Novice.

Počitnice so zopet prišle. Kako željno so jih pričakovali nežni otroci, kako poletijo veselo v gozdrovje, da dihajo mlada prsa sveži zrak prostosti in brezskrbnega razkošja... Predstavljajmo si zopet svojo prvo mladost in uvideli bodoemo, da so šolske počitnice potrebne. Bogata in revna deca obiskuje šolo. Koliko je otrok, ki morajo ura pota napraviti, predno pridejo bosonogi, trudni in izpehani v šolo! Koliko je otrok, ki imajo za kosilce borni košček suhega kruha! Koliko je otrok, ki tavajo v raztrganih čepljih po snegu... In v desetih mesecih se vtrudi in duša ter potrebuje pokoja. Potrebne, več kot potrebne so šolske „vakance“! Drugo in najvažnejše vprašanje pa je: kako naj preživi otrok šolske počitnice? Priznamo, da je oče-kmet vesel, ako dobi vsled počitnic par otroških sodelavcev. In napačno bi bilo, ako bi se pustile otroka v počitnicah brez vsacega dela. Kajti delo je zdravo! Veliki učenjaki so pasili v svoji mladini krave in kidali gnoj. Kdor se sramuje ali boji dela, ta ne spada v današnjo človeško družbo. To naziranje si mora deci pridobiti že v nežni mladosti; — pridobiti si mora deca ponos dela, veselje do dela in zato proročamo kmetom, naj ne pustijo svoje otroke med počitnicami postopati. Seveda, preobil dela, pretežkega dela se ne sme naložiti deci. Delo, ki ubija zdravje, napravilo bode iz tvoje dece pohabljeno bitje, ki ti bode celo življenje v nadlogo. Izročiti treba torek deci le toliko dela, kolikor ga zamore izvršiti, brez da bi postala nejedvolina, jezula in — bolana. Isto velja glede duševnega dela. Dobro je, ako vzame otrok i med počitnicami dobro knjigo v roke in si kaj priuči. Ali pozabiti ni na počitek, ki ga potrebuje nežno razvita otroška duša. Nadalje pa treba paziti na dušno kakor telesno zdravje dece. Kolikokrat vidimo nespatmetne matere, ki napajajo svoje šolarske otroke z vinom, pivom in celo z — žganjem. Take matere ne pomislij, da zaostane taka deca duševno kakor telesno, da izgubi svoje moči in se ne more razviti tako, kateri bi bilo to potrebno. Slabo je, ako zahaja otrok med pijane dekle in hlape, ki ne izberajo svojih besed in — izlivajo svoje čustvo, kadar vlivajo vino... Z eno besedo: kar si je priučil otrok v šoli po dobrih učiteljih, to si naj pridrži in izboljša po naukah svojih staršev med počitnicami. Glavno je pri temu, da kmetski otrok ne pridobi sovraštva od etovske grude, da ljubi kmetijstvo s tisto ljubezno, ki jo potrebna, da ne izgubi kmet veselja do svojega stanu. Vzgojite svoje deci ponos, da je kmetska kri delavska kri, in — vzgojite jo brez babjeverja napredno ter pametno!

Iz Spodnje-Štajerskega.

Ploj, pravčnost in drugo. Nekaj čudnega je na tem hofratu Ploju: odkrite besede ne pozna. Vse, kar dela, nosi pečat hinavščine na sebi, vse je skrivnostno, za kulismi, vse je jezuvitično. Najbolje se razume hofrat Ploj na — „protekcijo“. Kakor je zlezel sam po politični lestvici navzgor in je celo že špekuliral, da bi postal minister, — tako dviga tudi svoje prijatelje in znance in jim priskrbuje lepe službice. Svoj čas smo omenili slučaj Jurza. Hofrat Ploj je toliko časa okoli vlade lazil, fehtaril in sitnosti uganjal, da je postal Jurza „komercijalni svetnik“. Ni-mamo vzroka, da bi napadali g. Jurzo. Ali pravčno ni bilo njegovo imenovanje, kajti kakšne so Jurzove zasluge? Zdaj smo izvedli še drug slučaj te čudne „Protektionswirtschaft“. Učiteljica Marija Mursa, soproga cementnega fabrikanta in propalega kandidata Mursa, je dobila službo poštarice v Cvenu pri Ljutomeru. Kako to? Ali je službe potrebna? Mursa je bogat posestnik in cementni fabrikant, ki bi vendar lahko svojo ženo z lastnega izdržal. Poleg tega je gospa Mursa še učiteljica in zdaj je postala še poštarica. Vse kar je prav, — ali vsi drugi prosilci so bili gotovo bolj potrebni nego ravno gospa Mursa. Čujemo, da je bila tudi poštna direkcija v Gradcu proti tej podelitev. Ali hofrat Ploj je lazil okoli ministrov, kakov mačka okoli vrele kaše in stvar je šla. Ali je postal Ploj le zato hofrat in poslanec, da podeluje na službe in sicer ljudem, ki imajo že itak vsega dovolj? To je prehudo in ta neznosni protekcijski način bodoemo malo pojasnili, — tudi druge, ne samo v „Štajercu“, Nevstrašeni naprednjaki.

Ploj naj se briga raje za svoje dolžnosti kot poslane!

Roblek in Ježovnik že dokazujeta, da sta si kaj priučila od tistih 7 farjer, s katerimi sedita v enem klubu. Prva interpelacija, katero sta vložila, se ne tiče ne gospodarstva, ne gmotnega stanja, ne šolstva, temveč — uradnikov. Dr. Kukovec ni prav, da se premešča finančne uradnike tako ali tako in zato je komandiral Roblek ter Ježovniku, da se za to potegujeta Torej — že spet dvojezični pečati, stranični napisi in uradniško vprašanje. Ja vraga, ali ni kmetu vse eno, ako ga sprejme nemški ali slovenski ali turški uradnik, kadar prinese svoje krvave štibre na davkarijo? Ježovnik in Roblek, to vendar vidva tudi priznata! Pustila dohtarsko politiko in na delo za gospodarstvo!

Krščanska demokrata sta postala na napredni program voljena poslanca Roblek in Ježovnik. Pristopila sta namreč v „Jugoslovanski klub“, v katerem sedi poleg njih 7 duhovnikov in ki ima v svojih pravilih povedano, da je „krščansko-demokratični“ klub. Kaj je to? Krščanska demokracija je isto kako krščansko socialistvo in to je isto kako klerikalizem. Klerikalizem pa je najhujši sovražnik ljudstva, ker ima edini cilj, urešiti večno politično nadvlado duhovščine. Roblek in Ježovnik sta se torej prekrstila: kot na prednjaka sta bila voljena, in klerikalca sta postala! Ali nismo to že naprej vedeli in povedali? Žalostno je to, kajti ljudstvo je zdaj popolnoma izročeno politiki prvaške duhovščine. Roblek in Ježovnik — „mir tut das Herz so weh“, dass ich dich in der Gesellschaft seh...“

Revščina na Štajerskem. Poslanec M al i k je vložil 3. t. m. v državni zbornici nujnostni predlog glede velike revščine, katero so povzročile razne povodnji in drugi elementarni dogodki zlasti v okrajih Ptuj, Radgona, Zg. Radgona, Maribor, Lipnica, Wildon, Cmurek itd. Ta predotrebni predlog omeni v prvi vrsti, da so vinske kulture vsele mrazu poškodovane, (zdaj jih je že toča pobila); nadalje se peča predlog z povodnjou, katero je povzročila letos Mura itd. Končno zahteva predlog: — 1. Visoki vladi se naroči, da uredi takoj potrebne tozadovne poizvedbe in prekrsti takoj primerne podpore. — 2. Prizadetim posestnikom naj se odpriše celi zemljiški davek za leto 1907, oziroma huje prizadetim za 2 let. — 3. Na ogled škode naj se pošlje višjega uradnika. — Predlog je zelo umesten in naj bi se združila z njim akcija zaradi po toči prizadete škode. Poslanci, na dan!

Benko-Cvenčaničovi računi. Benkovič je izjavil, da plača 100 K, kdor mu dokaže, da si je računil za eno tirjatev 3 K 60 v. Dokazali smo mu to, ali doslej nam še ni posal tistih 100 K. Ker dvojno bolje drži, vam popišemo še en tak slučaj. V roki imamo sledeče pismo iz Benkovičeve pisarne:

„Goepod France Jurman Jesenice. — Vasa sestra Ana Jurman me je pooblastila, da iztiram od Vas mesečne prispevke za mare, april, maj in junij po 30 K skupaj 120 K. — Opominjam Vas, da posljete to sveto in za pouk, pooblastilo in dopis 4 K 60 v. do 24. junija 1907, da ne dela Vam daljnih troškov. — Z odličnim spoštovanjem dr. Ivan Benkovič.“

Iz tega je razvidno, da si je dični poslanec Benkovič kot pravi „kmetski prijatelj“ zaračunal za celih 6 vrtstic pisma 4 krone 60 vin!!! Omeniti pa je že, da ni Ana Jurman Benkovič n i k d a r pooblastila, da naj tirja zanjo, da torej tudi ni podpisala n o b e n e g a pooblastila. V klub temu je Benkovič pooblastilo računa!!! No, vi člani „laži-kmetske zvezze“, kako vam ugaja vaš slavnji poslanec? ...

Narodno hujškanje „Slov. Gospodarja.“ Piše se nam: V št. 33. jemlje ta slavna cunja slovo od g. vinarskega inštruktorja Ašča, koji zapušča Ormuž. V koliki meri da govoril iz srca pametnim vinogradnikom ormužkega okraja, to preustumso sodbi cenj. bralcev istega okraja. Nesramno pa je, da porabi blagoslovljeni urednik to priliko za napad na našega mnogozaslužnega, vsestransko priljubljenega in nepristranskoga vinarskega inštruktorja g. Stambergerja, kogega ime niti pisati ne zna (piše ga Stamberger). Farsko-prvaška nesramnost kaže se tekaj zopet v svoji nagotil! Pred letom dni povodom odlikovanja g. Stambergerja z častno diplomo slatinske kmetijske podružnice, ga je celjsko glasilo duhovščine „Domovina“ kaj hva-